

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
o o o Rokopisi se ne vračajo. o o o

Naročnina

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Pravijo, da ni denarja.

Pretečeni mesec je bil vprašan prvi lord admiralitete Mac Kenna v angleški zbornici, če je res, da se v Avstriji gradi „dreadnoughte“ (najnovejšega tipa bojne ladje). Odgovoril je: „Če bi to vedel, potem bi bilo znano z neoficijelnih poročil in oportuno bi ne bilo, če bi na tako poročilo odgovarjal v oficijelnem odgovoru na stavljeno vprašanje, kajti najbrže bi bil vir, iz katerega sem dobil poročilo, prozoren.“

Po domače v teh besedah ni družega izraženo, kakor: Vem prav dobro in sicer iz gotovih virov. Ti gotovi viri so mu tudi gotovo poročali, da se ladij še ne gradi, da se bo pa z gradnjo takoj pričelo, ne da bi se čakalo na tozadevno dovoljenje po delegaciji. Taka je namreč stvar, kakor dokazuje sledeči praški dopis v „Frankfurter-Zeitung“:

V tučajskih industrijalnih krogih se v zadnjem času zelo zanimajo za akcije „Škodovih tovaru“. Trdi se namreč z vso gotovostjo, da se prične z gradnjo „dreadnoughtov“ v najbližnjem času, zahteva, katero ostavlja avstro-ogerska mornarska uprava že celo vrsto let in ki se doslej ni mogla uresničiti. V zadnjih tednih so se vršila tozadevna jako važna posvetovanja, katerih so se udeležili najvišji krogi države. Posledica teh posvetovanj je, da se je Škodovim tovarnam naročilo, da pripravi, sporazumno z mornariško upravo, oborožitev teh ladij, kar se bo najbrže izvršilo v teku prihodnjih tednov. Potem se bo pričelo nemudoma z delom. Ravno tako se godi v državnih ladjedelnicah. „Dreadnoughte“ se hoče najkasneje do konca 1912. leta spraviti v službo. Glede parlamentarne dovolitve sredstev se bodo postopalo slično, kakor ob času aneksije in že v prejšnjih letih. Da bodo zbornice naknadno priznale že gotovo stvar, o tem ni dvoma. V kolikor sedaj ni denarnih sredstev na razpolago, bodo pomagali denarni zavodi. V zvezi z gradnjo „dreadnoughtov“ se po ovno razpravlja tudi o gradnji nove Škodove tovarne na ogerškem ozemlju, ker seveda tudi Ogrji žele zaslužka. Seveda ogerska tovarna, katera bi bila gotova še-le v dveh letih, ne bi prišla pri sedanjem naročilu več v poštev. Tudi se ne more ustanoviti nove ogerske družbe, ki bi imela pet milijonov kapitala v akcijah, dokler niso na Ogerskem volitve končane. Tovarno bi se gradilo ob brzovozni progi med Dunajem in Budimpešto preko Bruck-a na Litvi. Še-le po volitvah bi bilo mogoče, da se vrše konečne razprave z ogersko vlado glede subvencije novega podjetja itd.

Brezdvomno je po vsebini to poročilo resnično. Potrjujejo je večkratna merodajna zatrdila, da se morajo „dreadnoughti“ postaviti najkasneje koncem leta 1912. v službo.

Ogerska zbornica bo pa še-le voljena, nemogoče bo toraj pred jeseni predložiti zahtevo delegacijam. Če naj bodo pa ladje do omenjenega časa gotove, potem ne preostaja več dosti časa. Načrt, ki je povzete globoko iz poznanja avstrijskega parlamentarizma, globoko iz pravega pojma o avstrijski pravozavednosti, je jako enostaven, da se namreč na vsak način gradi, denar izposodi in potem postavi obe zbornici pred gotovo stvar. Početje za časa aneksije se je obneslo, zakaj bi se sedaj ne. Takrat se delegacije ni sklicalo, sedaj je položaj še ugodnejši, ker se je sklicati ne more. Vse stranke, ki bi sicer morale glasovati za „dreadnoughte“, se obvarujejo neprilike, kajti v nasprotnem slučaju bi bilo njih stališče na vsak način težavno, ker bi pač tudi volilci pozorno sledili njih početju. Vse to pa imenuje parlamentarizem!

Tokrat gre pa vendar nečedna igra čez vse meje. Za kaj se gre? Gre se za pet „dreadnoughtov“, katerih vsaki bo stal 58 milijonov, toraj skupaj okroglih 300 milijonov. 300 milijonov toraj še k že vun vrženimi 500 milijoni! — Milijarda bo kmalu cela. Plačuje se odškodnine tujim državam, oborožuje se, upeljava se reforma topov in še cela vrsta družih ravno tako potrebnih preuredb. Konečno se pa zahteva še izpopolnitev mornarice s celo vrsto novih ladij, ne da bi imelo ljudsko zastopstvo pri vsem tem kaj govoriti, da celo ne, da bi moglo ljudstvo zvedeti, zakaj pravzaprav gre, zakaj mora prevzeti novih bremen na svoje, že itak do skrajnosti obremeljene rame. Tako se dela že dve leti, in kakor kaže tudi v bodoče ne bo nič boljše, nasprotno še slabše. Danes vlada v vojaških zadevah popoln absolutizem.

Vprašajmo se: Ali je vse to potrebno? Mornariški strokovnjaki trdijo v podporo svojih zahtev, da so stare ladje „Radecky-jeve vrste“ nerabne. Povod k tej trditvi je, da se je dne 12. aprila t. l. spustilo zadnjo ladjo te vrste „Zrini-ja“ v morje. „Zrini“ ima 14.500 ton, „dreadnoughti“ bodo imeli 20 do 21.000 ton.

Utemeljuje se sledeče: Velike ladje omogočujejo oborožitev z dvanajstimi topovi, največjega kalibra, danes 30,5 centimetrov manjše samo s petimi; topovi so pa glavna stvar. Samo velike ladje so vporabne, imajo prostor in nosilno moč za zadostno zavarovanje. Ena sama velika ladja je kos dvema, v bližini pa trem „Zrini-jevega“ razreda. Malo velikih ladij olajšuje tudi vodstvo napram veliko malim skratka: „Zrini“ je staro železo. Tega starega železa pa stane vsaki komad 39 milijonov, kar se še posebno povdarja in sicer v dokaz, da bi se pri gradnji velikega „dreadnoughta“, mesto dveh malih ladij, prihranilo 22 milijonov.

To je pa že vsaj štiri leta znano. Toliko časa namreč že zahtevajo patrijoti na Angleškem „dreadnoughte“. Zakaj se toraj

meče denar vun za „staro železo“, zakaj se ni že prej ustavilo nepotrebno delo? Ker bi se vsaj deloma dobro storilo. Deloma dobro za 110 milijonov! Vse te trditve so toraj navadna sleparija, ali pa se je z ljudskim premoženjem gospodarilo na naravnost nečuden način. Sploh pa, če se trdi, da so ladje z 14.500 tonami ničvredne napram onim z 20 do 21.000 tonami, kakšna razlika je pa potem med slednjimi in onimi z 30. do 32.000 tonami, katere se tudi že namerava graditi? To gre tako v neskončnost. In zakaj? Za koga? Za koga posebno v Avstriji? Računajmo vendar stroške za brodogradnjo, tržaška luka, — druge luke, ki bi bila kaj vredna, itak nimamo — podpore parobrodni podjetjem in prekoračenja pri gradnji tauerske železnice, vse skupaj in pogledimo si nasprotno naše pomorske koristi! Take gospodarske politike še ni bilo, kar svet stoji. In imajo li „dreadnoughti“ z gospodarstvom in prekomorskimi koristmi kaj skupnega? Kdo vendar preži na naše trgovske ladje, ali morda kdo hoče naš Trst razstreliti v zrak? To so samo izgovori, prazni izgovori, v resnici pa nič družega, kakor da se hočemo pokazati kot velevladki ki razumemo življenje. In zaradi te domišljavosti se mora vreči v vodo 300 milijonov in se teptati ves parlamentarizem v prah.

Zakaj smo se pečali tako obširno z zadevo, katera nas navidezno ne tangira? Pravimo navidezno. V resnici je pa od tega in enakih vprašanj odvisno naše blagostanje kot avstrijski državljani in posebej še kot uslužbenci državnih podjetij. Koliko solz in tarnanja je bilo pred tremi leti na stolcu finančnega ministra, ko so stivali sodr. Dr. Ellenbogen in tovariši znani 20 milijonski predlog. Sredstev ni bilo in mislilo smo, naivni kakor smo, da stojimo neposredno pred bankerotom. Odložili smo svoje zahteve za boljše čase, ko se državi ne bo več bati finančnih kriz, in učili smo se, podobni ribniškemu konju, stradati. Sedanje izkušnje nas pa uče, da so bile te žrtve nepotrebne, da je bilo vse tarnanje humbug in da je v naši državi še dovlj sredstev za vse, samo ne za one, ki žrtujejo svoje zdrave ude, svoje življenje, ne samo državi, temveč vsemu človeštvu. V obče se pisari, da je vlada odločno proti vsakemu izboljšanju gmotnega položaja svojih uslužbencev in da z ozirom na nepovoljna sredstva ne bo več ugodile nobeni zahtevi, ki bi se ji morda predložila, na drugi pa vidimo, da nas obremenjuje od dne do dne bolj, in kar je najbolj vnebovpijoče, brez vsake potrebe. Na eni strani se mečejo milijarde v nenasitne globine morja, na drugi pa se lastnim uslužbencem vzdiguje krušna košarica vedno višje. Naši dični zastopniki v državnem zboru pa nimajo večje skrbi, kakor hlapčevsko dovoljevati sredstva vladi in pokorno odklanjati opravičene zahteve bednih množic. Železničarji, na vas je v prvi vrsti, da

pazno sledite temu početju, da ostanete apostelji rešilnih naukov socializma med slovenskim proletarijatom in ga privedete do spoznanja. Le tako smemo tudi mi upati, da se napravi čim prej konec nenaravnemu, vsakemu pametnemu razvoju nasprotujočemu sistemu.

Tu 300 milijonov neplodnih v vodi, tam 300.000 gladnih železničarjev, to je pravčnost današnjega najpametnejšega in najpopolnejšega družabnega reda.

Iz seje socialno-zavarovalnega odseka.

Postlabljanje železničarskega zavarovanja.

Dne 27. m. m. je imel ta odsek sejo in prišel tudi do razprave k točki, ki govori o zavarovanju proti nezgodam v železniških in parobrodskih podjetjih. Z ozirom na omejen prostor nam žalibog ni mogoče podati natančnega poročila, pač pa prinašamo izvleček iz jako zanimivega in stvarnega govora našega drž. poslanca sodr. Müllerja.

Sodr. Müller je v temeljitem govoru pojasnil težko in občutno škodo, ki bi jo imelo osebje eksekutivne službe, če bi renta deloma mirovala, kakor tudi neugoden način proračuna rent, če ne bi bilo več vpliva v predsedstvu zavarovalnice proti nezgodam.

Hotel sem že pri zadnji seji, ko se je razpravljalo o § 1. predloge, ki označa izjeme, zahtevati pojasnila od vlade glede posebne škodljivosti, katera po tej predlogi preti železničarjem. Ker sta pa glavni poročevalci in gosp. predsednik odsek nujno naprosila, naj se z ozirom na plodonosni razvoj posvetovanja debate po možnosti krajša, sem to opustil in zato moram sedaj pri § 7 o zavarovalnici proti nezgodam vporabiti priliko, da visoki odsek opozorim posebno na zavarovalnico železničarjev.

Potrudil se bodem, da jako obširno tvarino kolikor le mogoče na kratko obdelam in že vnaprej prosim, da se mi odpusti, če vporabim tako dragoceni čas. V boljše razumevanje stvari sem primoran podati nekako sliko o korakih, ki jih je tozadevno že napravilo železniško osebje in sicer iz namena, da odvrne vlado od svojega načrta.

Ko je pred približno petimi leti obelodanila vlada svoj program glede reforme in

izpopolnjenja bolniščne in nezgodne zavarovalnice, so bili železničarji mnenja, da se bo vpoštevalo tudi njih želje, ki so jih izražali glede nezgodne in bolniščne zavarovalnice že celih 15 let. Žalibog, ne-le da se tozadevne nade niso uresničile, nasprotno jih je iznenadilo dejstvo, da se jim hoče odvzeti njih že 15 let trajajočo postavno pravico. Ko je množica železničarjev izvedela o tej vladni nakani, ki je bila naperjena proti njih pridobljenim pravicam, je bilo splošno mnenje to-le: ta naskok se mora takoj in z vsemi sredstvi odbiti. Vodstva organizacij pa, kakor tudi zmernejši elementi sploh so pa dejali, da je zato še vedno dovolj časa. V Avstriji je namreč navadno od programa pa do vresničenja precej dolga pot. Dotlej naj bi se izrabilo vsa legalna sredstva, ki bi bila pripravna vladi predložiti, da si železničarji na noben način ne bodo dali vzeti svojih že pridobljenih pravic. Ti zmernejši elementi so zmagali in so vse gibanje spravili v tir. Mislil, da mi nobeden ne bo predbacival, da pretiram, če pravim, da se je v državi tozadevno vršilo tisoče shodov, ki so o tem tudi sklepali. Gotovo ni pretirano, da se je v teh petih letih nakopičilo cel hrib literature, ki se bavi s to stvarjo in iz katere je razvidno stališče in mnenje osebja o tej stvari. Tudi visoki zbornici se je predložila tozadevna peticija z 105.000 podpisov. V delavskem svetu se je o stvari razpravljalo in enoglasno sklenilo, da je pri železničarjih nastavitv drugače merilo kakor pri ostalem delavstvu. Treba je toraj, da kakor s a m o s t o j n a z a v a r o v a l n i c a, tako tudi pridobljene pravice ostanejo. Sklepi v delavskem svetu so bili večinoma plod kompromisov med delodajalci in delojemalci. Tudi pri železnicah se je glede sestave predsedstva sporazumno dogovorilo. Mnenje je bilo splošno, da bo vlada sedaj spoznala stališče, ker je o vsem natančno poučena in pozna želje tako važnih skupin, ter da bo uvaževala sklepe delavskega sveta. Čudili smo se pa in popolnoma smo bili iznenadeni, ko je iz programa nastala sedanja predloga in smo videli, da se je pač vzdržalo kompromise drugega delavstva, da se pa sklepov železničarjev ni uvaževalo, da jih je vlada popolnoma prezrla ter da trdovratno vstraja na določbah predloge.

(Konec prihodnjič.)

Železničarska zavarovalnica proti nezgodam v nevarnosti!

Delovanje v parlamentarnem socialno-zavarovalnem odseku.

Mož, nam naravnost nerazumljivega značaja, je gospod dvorni svetnik Dor. Pollak, ki je tako v zavarovalnici proti nezgodam, kakor v zavarovalnem odseku zastopnik vlade. Najbolj mu ugaja, če se mu nudi prilika, da se vrže v pozo socialnega etika kot čuvaj morale. Dne 27. aprila t. l. je porabil v odseku priliko in dokazoval baje opravičeno stališče vlade napram železničarski zavarovalnici, češ, da sedaj veljavno pravo železničarjev, ki so dvostransko zavarovani vpliva nanje neugodno in demoralizajoče. Skliceval se je mož pri tej trditvi na nek članek nekakega strokovnega glasila — železniških juristov. Državni poslanec sodr. Müller je to priliko takoj porabil in gosp. Pollak-u na nedvomen način raztolmačil, v čigavo korist navedeni — strokovni list — piše in kakošne namene ima. Le mimogrede naj nam bo dovoljeno omeniti, da ta čedni strokovni list, ki je edin, ki zastopa nakane železniškega ministerstva, izhaja zakotno ne da bi ga javnost poznala in je toraj že precej predrznosti, če se trdi, da zastopa mnenje železničarjev. Res pa je, da ravno tako kakor gosp. Dor. Pollak izpodkopava javno smisel za pravo.

Vlada bi bila baje pripravljena napraviti nekaj kompromisov pri vprašanju glede istočasnega izplačevanja penzije in zavarovalnine. Če se pa uvažuje dodatek, ki ga predlaga vlada in ki sicer povdarja spoznanje, da se kar meni nič tebi nič železničarjem ne more odvzeti pridobljenih pravic, je vendar ta dodatek tak, da bije vsaki pravici naravnost v obraz, kajti če bi bil sprejet, bi se potem merilo pri železničarjih z dvojno mero. Vlada namreč misli, da najenostavnejše ugodi protestom železničarjev s tem, če priporoča sprejem § 232. predloge, kateri zahteva, da se da zavarovalnina le kot izpopolnilo k penziji, da pa ta določba velja le za one uslužbenke, ki bodo še-le po zakonovilvi te predloge vstopili v železniško službo.

S tem bi ostal status quo za vse ono osebje, ki je pred zakonitvijo te določbe že uslužbeno pri železnicah in slabe posledice bi toraj skušali le pozneje ustopivši.

Kako se je Repinčtov Jaka vzdrževal na svojem prodajališču?

(Gališka povest, napisal Klement Funkelstein, poslovenil J. P.)

Poklical je Repinčeta in ta se je preblizal na prstih v svojih težkih, umazanih črevljih.

»Ali zdržiš močno zaušnico?«

Jaka je nehote stopil korak nazaj. Kavka se je smejal:

»Od mene je ne dobiš, ampak tam!«

Pokazal je na vrata pri županovi pisarni. »Jaz mislim prav resno: Če dobiš eno po glavi, potem je igra dobljena. Žal mu je namreč rado in potem se vda.«

»Če bi koristilo«, je dejal Repinčtov bojzljivo in se obrnil proti prodajalcu premoga, »bi pretrpel tudi dvajset zaušnic.«

»Tako hučo zopet ne bo. Pojdi notri, če že mora biti in zaupaj v boga.«

»Da, pojdi«, je dodal Kavka. »Nasvet pa, ki ti ga dam je sledeči: Najprvo prosi, potem pa začni upiti. V nobenem slučaju se pa ne smeš umakniti!«

Starec je šel in prijel za kljuko. Jaka mu je sledil z odprtimi ustmi in težko sapo, hotel je še nekaj reči in je vstopil.

V sredi sobe je sedel pri pisalni mizi velik gospod, debelega vratu in močnih, navzdol visečih brk. Jaka je obstal pri vratih ter se tresel. Gospod ga je pogledal ter ga vprašal z globokim, pa vendar milim glasom:

»S čim lahko postrežem?«

»Milostljivi gospod župan!« je rekel jokaje Jaka. »Odvzelo se mi je moje stvari, moja družina strada, moja smrt je«

»Kakšne stvari? Pomiri se in stopi bliže. Kako se imenuješ? Za kaj se gre?«

»Na mojem prodajališču ne smem več ostati, prodajam v Francovi ulici«

»Ah, prodajališče! Licence nimaš? Naravno! V tem slučaju ne morem ničesar storiti. Postavi se na trg med kmete. Red mora biti!«

»Potem bodem imel še manj kakor sedaj. Kako naj potem živimo, Vaše visokorodje?«

»Ne morem ti pomagati. Obžalujem.«

»Imejte usmiljenje, gospod župan, imejte sočutje, milostni gospod, vsaj z mojo družino.«

»Če ti je s podporo pomagano, potem sem rade volje pripravljen.«

»Nisem berač, Vaše visokorodje, je za vrnil Jaka, se pospel in z roko odklonil, tako da se je videl raztrgan rok in se je videla njegova postava še bolj suha.

»Več ne morem storiti. Dober dan.«

»Prav ponižno prosim«

»Glej vendar, daj si dopovedati, tu imam nakopičenega dela, da ne vem kje imam glavo.«

»Kruha nimam za moje okroke.«

»Jaz čutim s teboj in ponavljam toraj: Kar želiš, je nemogoče in je vsaka beseda zaman.«

»Dajte dovoljenje Vaše visokorodje . . .«

»Ne dam ti več odgovora.«

»Slabo kaže«, si je mislil Jaka, kajti sedaj je mehkosrčen in ne bo mi dal zaušnice.«

»Kakšna olika pa je to«, je naenkrat zaupil in tudi že čutil majajoca se tla pod nogami. »Zahtevam svojo pravico!«

Župan ga začudeno pogleda.

»Ti nimaš pravice.«

»Če pa jaz pravim, da imam pravico, potem jo imam!« je vpil Jaka in se umikal proti vratom.

»Ti nimaš dovoljenja, toraj tudi ne pravice. Ali ne razumeš tega? Imaš li glavo na vratu, ali nočno posodo?«

»Pravico imam, pravim«, je ves obupan ugovarjal Jaka.

»Glej, da se zgubiš!«

»Ne grem!«

»Kaj? Ti ne greš?! Kavka! . . . Kavka! Da bi te peklenšček vzeli!« Vstal je, odprl vrata in pogledal je vun. Predsoba je bila prazna.

»Glej, da se zgubiš, predržnež!«

»Ne grem«, je ugovarjal Jaka. Njegova barva je postala mrliška.

Kakor rak rdeč in s stisnjenimi ustnicami ga je prejel župan za ovratnik z eno roko z drugo pa za sukno in hlače ter ga porinil ven, ga vzdignil in ga vrgel proti izhodu.

»Ven!«

Nazaj je stopil in loputnil s pisarniškimi vratami.

Jaka je obležal.

Če bi taka dvojna pravica na službene razmere ugodno vplivala, je seveda drugo vprašanje, katero naj bi vlada na vsak način uvaževala. Vlada pa poleg tega tudi še pozabi, da se pri vsej stvari ne gre samo za že pridobljene pravice, ki se toraj že iz humanitarnih in socialnih vzrokov ne smejo kršiti, temveč da je pri tem prizadeto tudi pravno vprašanje. Pri odgovoru na to vprašanje se pa ne sme zapustiti stališča mesečanske postave. Če toraj stvar iz tega stališča pretresavamo, potem je javno-pravni značaj zavarovalnice proti nezgodam tak, da ne more nobenega oškodovati, če je dotični tudi zavarovan za penzijo v katero sam vplačuje in v kateri je z vplačilom zadobil zasebno pravne pravice. Če bi gosp. Dor. Pollak vse to uvaževal, potem bi pri svojem vnetem zagovoru vladne predloge pač moral upoštevati tudi javno-pravno pravico, ki se jo ne sme nikomur kratiti, ker se je v eni in isti stvari pogodbeno, poleg tega pa še privatno-pravno zavaroval. Ravno v dejstvu, da poskuša vlada za železničarje ustvariti nekako posebno pravno stališče, katero bi jih popolnoma ločilo od drugih državljanov, tiči krivica in nemoralnost celotne postave, ki gotovo ni sprejemljivejša, če se jo hoče uveljaviti samo za en del železničarjev. Vlada pa že tudi polagoma spoznava posledice, ki bi vsled njenega početja lahko nastale, zato hoče napraviti poskus manj občutca. Pri tem dela tako kakor tisti, ki je svojemu psu rep v majhnih koscih rezal iz samega usmiljenja, mesto da bi naenkrat odrezal, kar je mislil. Če vse to uvažujemo, potem smo lahko brezdvomno na jasnem, da vlada nima z nami poštenih namenov, temveč da le išče izgovorov, s katerimi upa doseči svoj prvotni cilj, **da nas namreč popolnoma hladno krvno oropa naših pravic.** Za avstrijske železničarje so nastali resni časi, nevarnost pret in dobro bo, če bodo imeli suh smodnik pripravljen. Posebno lahko se ta poskušeni rop ne bo obnesel!

DOPISI

Ljubljana drž. kolodvor Poka-poka. — Iz popotniških krogov se nam piše: Večkrat sem že imel priliko opazovati razne načine, kako občujejo železniški uradniki s podrejenim osebjem. Da to občevanje v obče ni po na-

»Zlomil si nisem ne roke pa tudi ne noge, to je bilo njegova prva misel.

»Hvaljen bodi bog!« Prijel se je za levo oko in čutil precejšno oteklino. Tudi hrbet ga je bolel in začel je stokati.

Župan je prišel vun, zgrbančil je jezno čelo in zaklical:

»Kavka! Ka—avka! Da bi te peklenšček vzela! Kaj ležiš tu, ti mrhovina?« se je obrnil proti Repinčetu. Življenje te ni stalo. Vstani!»

Pripognil se je k njemu, ter mu pomagal na noge.

»Te li kaj boli?«

»O! . . . O! . . .« je stokal Jaka.

»Počakaj vendar! Ne stokaj! Kavka! Ka—avka! Da bi te vzela peklenšček!« — Vrata so se odprla in Kavka je previdno pogledal notri.

»Toraj si vendar tu, postopač! Kavka! Da bi te vzela peklenšček! Pojdi in daj mu čašo vode! . . . Tako! . . . Reci, naj se mu napravi licenco za prodajališče na hudičevi cesti, v belcebubovi ulici ali kjer sploh hoče! Ali si razumel?«

»Da Vaše visokorodje!«

Na stopnicah je čakal prodajalec pre-moga. Jaka je krevljal proti njemu in držal roko na oteklini poleg očesa, tu kremžil obraz samih bolečin in rekel:

»Bog vam povrni. Besed mi primankuje, da bi se vam primerno zabvalil.«

vodilih Knigge-jeve knjige, mu ni treba posebno povdarjati, ker je vendar znano, iz kakega materiala se v veliki večini rekrutirajo ti dostojanstveniki. Če ubogi čuvaj ne gleda v novopečenega aspiranta kakor v boga, potem sme že pričakovati ploho naj-inteligentnejših izrazov iz živalskega besednjaka. Ker sem pa, kakor sem že omenil, takih prizorov navajen, me take malenkosti ne vznemirjajo več na mojih potovanjih, kakor me ne vznemirja sprevodnik, kadar mi preščišne karto. Slučaj pa, ki sem ga naletel dne 1. maja t. l. na državnem kolodvoru v Šiški, prekaša vse dosedaj doživelo in je vreden, da se ga priobči javnosti. Bilo je ob 3/4 na 10 dopoldne, ko sem stal poleg ograje in gledal živahno gibanje na kolodvoru. Ob tem času prihaja iz južnega kolodvora prazen dolenski vlak in ker je imel ta jako okusno okrašeno lokomotivo na čelu, sem mu naravno posvetil vso svojo pozornost. Ko je vlak obstal in se stroj odpel, je ta peljal nekoliko naprej po tiru ter zopet obstal. Gledal sem, kaj je temu vzrok in opazil, po podobi sodeč, živinskega trgovca, ki je z mogočno gorjačo mahal po zraku ter rjové spuščal glasove, katerih pomena pa nisem mogel razumeti. Svoje velikanske črevlje je težkim korakom podil proti stroju in to spremljal s takimi gestami, da sem mislil, da je konec sveta v neposredni bližini. Napravilo je vse to name vtis, kakor bi spustil bika proti rdeči preprogi. Naenkrat opazim, da je sivolas možakar hitro stopil s stroja in v nepopisni hitrosti raztrgal in odstranil res lepe okraske na stroju. Ker me je to početje zanimalo, sem vprašal v bližini stoječega železničarja, kaj se je vendar zgodilo. Ta mi je v kratkih besedah pojasnil stvar in posnel sem iz tega, da je gospod Poka, načelnik kurilnice, zopet pobesnel. Z očmi sem iskal imenovanega gospoda, dokler mi ga železničar s prstom ne pokaže. Lastnim očem nisem veroval, saj je bil to vendar domnevni živinski trgovec. Rekel sicer nisem ničesar, mislil sem si pa: Nesrečna bitja, katerim zapoveduje taka rovtarska surovina, kakor je gosp. Poka, načelnik ljubljanske kurilnice državne železnice. Tudi zanimiv spomin na delavski praznik 1. maj! Poka, Poka, v tvojih možganih — poka, poka. . .

Opazovalec.

Trbovlje. Tukaj uganja svoje neslanosti Andrej Joka n, častni član čukove družbe, ki zajema vso svojo modrost iz Domoljuba. Mi bi se sicer ne pečali z njim, a nekaj pa vendar moramo pribiti. Možicelj je bil še pred malo časom član naše organizacije, pa je izstopil. Zdihoval je vedno, da vsled slabe plače ne more plačevati prispevkov. Nekaj časa je bil miren, a sedaj je začel napadati našo organizacijo in naročil se je iz zgolj revščine na Domoljuba. Mi se sicer ne brigamo za to, kar on čita, ko bi možicelj ne uganjal drugih bedarij. Ker baje ne dobiva redno Domoljuba, je začel dolžiti skladišne delavce, da mu ga stran mečejo, kar pa je nesramna laž. Pritožil se je tudi pri postaji načelniku, kateri mu je svetoval, naj gre na pošto in poprosi, da njegov list tam obdrže, dokler ne pride sam ponj. Možicelj je res šel na pošto, a tam je rekel, naj pošta održi vse pošiljatve za železničarje, ki bodo baje sami prihajali po svoje stvari. Ko smo to zvedeli, smo takoj poslali dva sodruga na pošto, da izposlujeta še nadaljno pošiljanje pisem, listov itd. na železniško postajo, ker za osebo je težavno hoditi na pol ure odaljeno pošto.

Svetujemo »spreobrnjenemu« Andrejčku, da se res poboljša, ker drugače bo na večno pogubil svojo umazano dušo, čeravno pridno hodi k maši; nas pa naj pusti v miru, ker drugače bi se morda enkrat preveč zaletel. Toliko za sedaj.

Trboveljski železničarji.

Klerikalno vzgajanje dece. Iz Postojne se nam piše: Tukajšnji katehet Ažman je v pogovoru s Cirčniškim kaplanom izrazil, da ne more trpeti železničarskih otrok. To je tudi dejanski pokazal s tem, da je pretepel fanta

enega tukajšnjih čuvajev, ker ni šel k maši. Čuvaj ni mogel fanta poslati k maši, ker ni imel čevljev in tudi ne obleke. Ko se je oče pritožil vsled tega ravnanja, se je katehet izrazil, da ima le on zapovedati z otroci in nikdo drug.

Vprašamo napuhnjene božjega namestnika, če je on že sploh kaj prispeval za vzgojo otrok? Z mirno vestjo lahko rečemo, da nič. Ali mar on skrbi za hrano, stanovanje in obleko otrok. Ta bi bila lepa, da bi taki naduteži svojevoljno postopali z deco med tem ko morajo stariši sami skrbeti zanje.

Toraj g. Ažman poboljšate se, ker sicer se bo tudi Vaša grešna duša cvrla na dnu peklā.

Trst južna železnica. Povodom sprevoda umrlega g. postajenačelnika se je naš dični veliki »Slovan« g. nadzornik Resič pokazal v pravi luči.

Takoj v pondeljek, to je drugi dan potem ko je umrl g. postajenačelnik, je sklical g. višji delovodja Čelan delavce skupaj, da jim oficijelno naznani, kaj se je dogodilo, ter kaj je za ukreniti. Delavci so nabrali namreč že prej med seboj precejšno svoto denarja. Hoteli so g. postajenačelniku povodom njegove peddesetletnice službovanja, katero bi bil pokojni obhajal meseca julija, ako bi bil včakal — izročiti darilo. Ker pa tega ni včakal, so delavci odločili, da se naročijo za isti denar trije krasni venci kar se je tudi zgodilo.

Izrazila se je vsestranska želja, da se intervenira pri trg. in obrtni zbornici, da se naj za onih par ur zapro skladišča in da bo s tem omogočeno vsem delavcem ali vsaj veliki večini, udeležiti se pogreba.

Gosp. Čelan je obljubil da se bo storilo vse kar bo mogoče, na vsak način bo pa on gledal, da se bo čim večje število delavcev moglo udeležiti pogreba. Ali človek obrača bog pa obrne, pravi nek pregovor tako je tudi obrnil naš gospod Resič.

Ko je šla drugi dan deputacija k gosp. inšpektorju naznaniti mu željo delavcev, mu je najprej omenila, da bi radi delavci trgovsko zbornico prosili naj bi jim dovolila da bi smeli ob treh popoldne zapreti skladišča. Na to se je stresel g. inšpektor, da tega ne. Potem pa je omenila deputacija, da bodo pa tedaj šli delavci v tako velikem številu, kakor bo le mogoče.

Ko je slišal g. Resič te besede, je začel z rokami kriliti in rekel, da ne gre kolikor največ, ampak kolikor najmanj mogoče delavcev k pogrebu, češ, »saj bo civilistov itak zadosti torej delavcev ni treba, uniforme nimajo«.

Da so delavci bili grozno razburjeni ko so slišali te besede, to pa ni treba še posebej povdarjati. Sicer so prišli uradniki, pa tudi velik del uslužbencev v civilni obleki k pogrebu, ali ti so imeli večinoma cilindri in frak. G. Resič je vedel, da delavec nima cilindra in fraka, zato se je pa tako bal, da bi delavci se svojo priprosto obleko ne pokvarili »pompa«.

Mi bi stavili samo vprašanje na g. inšpektorja, ali ima on sploh zmisla zakaj gredo ljudje za pogrebom, in če je njemu vseeno kateri ljudje pridejo na pogreb? On je menil: »češ saj bo tako dosti civilistov iz mesta prišlo na pogreb«. Tu je g. Resič pač jasno pokazal, kako cenil on na eni strani svojega bivšega načelnika ko se boji, da nebi prišlo preveč ljudstva na pogreb, na drugi pa, kaj je njemu delavstvo?! Delavstvo je preprosto za to.

Opčine državna železnica. Resnicoljubnost je pa res doma pri narodnjakih. V »Narod. del.« kvasi Fran Bizjak nekaj, kar menda sam ne verjame. Natvezil mu je eden njegovih zvestih tovarišev, da se je sodr. Ojsteršek izjavil, da imajo narodnjaki že pripravljenih 40 kron za razbijanje pri železničarskem plesu, kar pa je jako debela laž. Ko je omenjeni sodrug dotičnika vprašal vpricho dveh drugih oseb ali je to resnica, se je izkazalo, da je ta sodruga Ojsterška le obrekoval.

Pa še ena takšna narodnjaška cvetka je na Opčinah in sicer v osebi Šimona Kariža. Ta kvaši v „Nar. del.“ take bedastoče, da bi človek menil, da ima posla s kakim jezikavim ženiščem, ki ne vé kaj govori.

Ker se nam že studi pečati se s tako svojatjo, povemo »tovarišu« Karižu le še to, da sodr. Skalar ni imel ničesar opraviti z dotičnim dopisom. Resnica pa je, kar smo svoječasno pisali. Sicer pa se povsod pokaže dejstvo, da narodnjaki napadajo le osebe, ker proti stvari sami nimajo kaj reči.

Pravna negotovost na c. k. državnih železnicah. Pravno stališče državnih železničarjev je v obče na jako šibki podlagi in kjer vzgojevalna sila organizacije ni prodrla še avtokratičnih mej, ki ločijo uradništvo od ostalih uslužbencev, tam o pravu sploh govora biti ne more, vsaj če se gre za pravice uslužbencev. Ena največjih nasprotnic uslužbencev na tem polju je takozvana kvalifikacija. Uslužbenec se lahko trudi kolikor koli da opravi svojo službo najvestneje in če ima posebno srečo, potem se mu celo posreči, da ga ne dolete, na železnicah jako priljubljene, denarne globe. V svesti si, da je zadostil stavljenim zahtevam in računajoč na to, da ni bil kaznovan, pričakuje z vsoto gotovostjo, da bo pomaknjen pri prihodnjem terminu v višji plačilni razred. To mu vsaj jamči toli hvaljena in proslavljena »avtomatika«. Ali avtomatika obljubljuje, jamči in obrača, obrne pa kvalifikacijska komisija, katera ima biti po tozadevnih predpisih strogo objektivna, in katero se, če bi ne bila nepristranska, pokliče na odgovor in postavi v disciplinarno preiskavo. Vse to je napisano, od železniškega ministerstva potrjeno in slednje menda tudi jamči zato, da se določbe izvrše. Vse to je le na papirju. V resnici izgleda stvar pač nekoliko drugače in uslužbenci ki so podrejeni gotovim načelnikom, bi lahko zapeli prav mične pesmice o pravičnosti in objektivnosti svojih načelnikov, oziroma tistih organov iz katerih se rekrutirajo nekatere kvalifikacijske komisije. Uslužbenec enostavno tega ne dobi kar bi mu po predpisih šlo in stvar je s tem končana. Eden takih krajev, v katerem se sestavljajo najpravičnejše, in najobjektivnejše kvalifikacijske komisije, je tudi Ljubljana. Stvari, ki se nam od tam poročajo, so naravnost neverjetne in to je tudi vzrok, da se za danes ne spuščamo v pozameznosti. Če je le del nam došlih poročil resničen, potem radi priznamo, da je v Ljubljani vladajoča splošna nevolja do cela opravičena. Zato pa tudi merodajne kroge že danes opozarjamo, da bodemo posamezne slučaje natančno preiskali in če so trditve opravičene, brez vsakega ozira obelodanili. Vsa javnost naj spozna popolno nezmožnost posameznih načelnikov raznih oddelkov in ona naj sodi o državnem podjetju, ki povzroča avstrijskem prebivalstvu toliko skrbi.

Kakor že omenjeno, se danes ne spuščamo v posameznosti, poskrbeli bodemo pa tržaškemu ravnateljstvu c. k. državnih železnic priliko, da stvar preišče in v lastnem delokrogu uredi, predno se mi pripravimo na čiščenje Avgijevega hleva. Poudarjamo pa že sedaj, da je vsako potlačanje stvari izključeno in da zahtevamo v imenu zjamčene pravice strogo nepristransko preiskavo in brezpogojno občutno obsodbo krivcev. Za nas je pravno stališče jasno in nadejamo se, da postane jasno tudi tržaškemu ravnateljstvu. Kvalifikacija ljubljanskega objekta bide vsaki pravici v obraz in če bi sodil človek po popisu opisovalcev, bi jih moral brez pomisleka kvalificirati brezsvestnim zločincem. Vse one soderuge pa, ki se čutijo prizadeti in vsled nepravilne kvalifikacije na svoji časti užaljene, prosimo, da nam nemudoma potom organizacije določijo le utemeljene pritožbe, ter nam s tem omogočijo odločilen korak, ki je neobhodno potreben v obrambo pravne negotovosti, ki v gotovih oddelkih vlada v popolnem nasprotju s pogodbeno zjamčeno objektivnostjo.

Tonzurirani in obriti trgovci z deklicami.

(Ponatis iz »Arbeiter-Zeitung«)

Večkrat se je že v našem kakor v meščanskem časopisju opozarjalo na težkoče in nevarnosti, ki prete izseljencem v Ameriki in v Ellis Islandiji. Opozarjalo se je posebno v zadnjem času na neprilike, katerim so podvrženi izseljenci vsled odredbe izseljevalnega komisarja Williamsa, ki določa, da mora imeti vseljenec vsaj 25 dolarjev gotovega denarja. S to določbo pa niso odpravljene še druge neprilike, katerih je še cela vrsta. Če so vseljenci zadovoljili vsem zahtevam oblasti, potem jim je vhod v »svobodno« Ameriko prost, če niso tako nesrečni da morajo iskati pomoči v takozvanih »vseljevalnih domovih« katerih je cela vrsta. Velika večina vseljencev je seveda primorana se poslužiti teh »domov«, bodi si radi nepoznanja razmer, ali pa radi navadno žalostnega gmotnega položaja, v katerem se nahajajo.

Ti »vseljevalni domovi«, so institucije krščanske ljubezni do bližnjega. Da so pa ta krščanska pribežališča le firma, pod katero se goje jako materijalne stvari, da se celo posreduje prodaja deklic, to se je posrečilo, v teku zadnjih tednov, neovrgljivo dokazati. V New-York-u je najmanj ducat katoliških in evangeljskih »vseljevalnih domov«. Imamo »hišo Leona« za nemško katoliško vero, »dom za emigrante« drugih kristjanskih ver, »hišo romarjev«, »švedsko-luteranski dom«, »poljski Sv. Jožefa dom«, »avstro-ogerski dom«, »rumunski dom« in še celo vrsto drugih »domov«. Pri tem se pa ne sme pozabiti, da so tudi »domovi«, v katerih naslovu je označen le narodnostni značaj tudi vsi v farskih rokah. Vsi, prvi kakor drugi imajo visoke protekcije, dobivajo celo podporo od svojih vlad, ker baje skrbe za svoje rojake. Vsled teh protekcij so tudi ameriške oblasti imele zatiskanje oči napram početju v teh »domovih«. Zastopniki teh »domov«, po največ duhovniki, so imeli svoje bivališče v Ellis Islandiji, kjer so poročavali opravljali druge manjše posle in skušali vplivati na vseljence, da so se nastavili v po njih priporočenih stanovanjih. Brigali so se celo za posredovanje služb, seveda najraje deklicam, kar je bila glavna naloga krščanskih »očetov« in »sester«.

Leta in leta so delovali ti »domovi« nemoteno sebi v korist in v škodo nesrečnih izseljencev, ki so iskali pri njih pomoči, dokler se ni posrečilo v zadnjem času razkrinkati sramotne početje obrite in tonzurirane gospode. Da vlada v »vseljevalnih domovih« največji nered, to ni bilo nič novega. Ameriške oblasti so pa do zadnjega časa, z ozirom na visoke protekcije, tiščale, ne samo eno, temveč oboje oces. Še-le pred kratkim, ko se je nekaj spremenilo v uradu za vseljevanje, je počil mehur. Zastopnikom doma Sv. Jožefa v obrambo poljskih vseljencev in »švedsko-luterskega doma« se je prepovedalo, da bi v prihodnje imeli več igrati vlogo zaščitnikov v Ellis Island-u. Malo dni pozneje se je dalo zastopniku »avstro-ogerskega vseljevalnega doma«, katerega vzdržuje »avstrijska družba za vseljevanje«, že davno zaslužen troco. Ob enem je pa New-Yorški vseljevalni komisar objavil razloge za te odredbe. Omenimo naj tu samo najtežje obtožbe. V »švedskem domu« se je posebno posvečevalo vso pozornost posredovanju služb deklicam. Kam se je odvedlo običajev in jezika nezmožna dekleta, to je bilo krščanskim voditeljem »domov« postranskega pomena. Poizvedbe so dokazale, da je polovico deklet zginilo brez sledu, to se pravi, da se jih je odvedlo v tolerančne hiše in sploh v hiše dvomljivih značajev. V poljskem »Sv. Jožefa domu« se je gledalo največ na zaslužek.

V uradnem poročilu, s katerim se prepoveduje zastopniku »poljskega doma« nadaljno bivanje v Ellis Islandiji, je med drugim sledeče čitati: *Vaše delovanje je ravno*

nasprotno vašim besedam. »Še-le pred kratkim ste mi zatrjevali, da je smoter Vašega »doma« preskrba novo došlih vseljencev, da jim nudite potrebno streho in da jim svetujete v težkem času, ter da, kar je glavni Vaš namen, omogočujete vseljencem izvršitev verskih dolžnosti. V resnici pa znaša hrana v Vašem »domu« 75 centov do 1 dolarja 50 cent. (3 krone 50 vin. do 7 kron 50 vin.) na dan. To ni več dobrota, temveč prav dobra kupčija. Nadalje sem poizvedel, da zahtevate od vsacega vseljenca plačilo 65 centov. Če dotičnik to svoto ne plača radovoljno, potem se ga prisili v plačilo. Včasih dobe za to vsoto jed, (ki bi jo pa povsod drugje dobili za tretjino te cene) včasih pa celo nič.«

Nadalje se v odloku omenja, da »Sv. Jožefa dom« za posredovanje služb zahteva pristojbine, v kar pa ni opravičen; da vseljenci, zanašajoči se na krščanski značaj »doma«, tam hranijo svoje prihranke, da pa potem celo težko, včasih le z uradno pomočjo, dobé svoj denar povrjen in da se vseljenca goljufa pri menjavi denarja, ker v veliko slučajih ne poznajo vrednosti ameriškega denarja. *Povrh vsega tega se pa še ljudi trpinči na najbarbaričnejše načine.* »Od verjetne strani se me obvešča«, piše vseljevalni komisar voditelju »doma Sv. Jožefa«, »da se je v teku zadnjih dveh let v Vašem »domu« pretepalo vseljence z cevjo ki je bila napolnjena z kovinami.«

Nič boljše niso bile razmere v »avstro-ogerskem vseljevalnem domu« v Novem-Yorku, o katerem je vseljevalni komisar izrekel sledečo značilno sodbo: »da ni v nobenem oziru pripravno pribežališče za vseljence«. Kakor je komisar dognal, so zdravstvene razmere v »domu«, skrajno nepopoljne. Z ljudmi se tudi skrajno surovo postopa. »Dom« se peča tudi z trgovino »mase«, kakor je to dognal komisar. **Hišni kaplan, kot zastopnik neke ljubljanske banke** se pa trudi vseljence pregovoriti, da bi oddajali svoj denar njegovemu zavodu. Razkritja so bila tako gorostasna, da je moral odstopiti del predsedstva avstrijske družbe za vseljevanje, katero če se ne motimo tudi naša vlada podpira.

Nedvomno se bode razkrinkalo nesramno početje še v drugih »vseljevalnih domovih«. Saj je vendar rekel v javni izjavi član zakonodaje Bennet, ki je tudi član komisije za preiskavo vseljevanja, da sta *dve tretjini* vseh »vseljevalnih domov« taki, kakor one v poljskem, avstro-ogerskem in švedskem. Bennet pa še pripominja, da se v teh krščanskih prenočiščih prodaja dekleta po pet dolarjev in da se zalaga razne »bordele« z vedno »svežim blagom«.

Pri izseljevanju v Ameriko je toraj priporočljiva podvojena pozornost.

Ponatisnili smo ta članek zaradi tega, ker se tudi iz naše ožje domovine izseljuje velike množice ljudstva v nu novi svet. Nevarnosti, ki tam našim izseljencem prete, so gotovo velike, zato je umevno, če se podajajo v zaščito katoliških duhovnikov, ki so pa, kakor smo gori videli, najhujše pijavke. Kdor pozna smoter klerikalizma, se seveda temu ne bo čudil, ker je klerikalna svojat pač povsodi jednaka, najlažje pa se vidi nje prava nprav v »svobodni« Ameriki. Ker tudi naši sodrugi železničarji prihajajo precej iz izseljenci v dotiko, bi gotovo naredili skupnemu razvoju naroda veliko uslugo, če bi v danih prilikah poučili izseljence o ameriških razmerah in tam pretečih nevarnostih z posebnim ozirom na razne, pod klerikalnem vplivom stoječe »vseljevalne domove«.

Tudi na to polje bo morala poseči slovenska socialna demokracija, da obvaruje slovenski proletarijat pred črnimi vampirji.

Koncem prvega letnika strokovnega tečaja.

Brez vsakega večjega pojava in v najozjem krogu direktno prizadetih smo s 30. aprilom zaključili konec važnega dela, ki smo ga opravljali celih 6 mesecev. Prvi letnik

železničarskega strokovnega tečaja je zaključen. Marsikateri železničar bo začudeno gledal, ko bo čital to poročilo. Železničarski strokovni tečaj je namreč poskus, z katerim prej širše javnosti nismo seznanili, to pa zaradi tega, ker je bil ravno poskus.

Ideja, izpopolniti teoretično-strokovno znanje v železničarskih krogih, ni nova.

Nasprotno se je s takim tečajem poskusilo že lanjsko zimo, omejiti pa se je moralo z ozirom na nepovoljne okolnosti, izključno le na elementaren pouk začetne šole. Vspah je bil vsled izvanredne požrtovalnosti gosp. nadučitelja *Jelenc-a* do cela povoljen in nam dal poguma obnoviti in če mogoče razširiti. Da to delo ni bilo posebno lahko, je pač umevno, če se vpoštevata, da nam je primanjalo tako denarnih sredstev kakor potrebnih lokalov in najobčutnejše tudi potrebnih učnih moči, ki bi bile pripravljene izpopolniti nezadostno znanje železničarjev. Edino, kar nam je bilo na razpolago, je bilo precejšno število ukaželjnih železničarjev. Ne stremiljenje, da si prezenejo dolg čas in ne zabava ni povzročila želje po strokovni naobrazbi s teoretičnega stališča, temveč prav resne materijelne zahteve vsakdanjega življenja so bile, ki so vzbudile ukaželjnost. Kar jim je mačeha država zabranila oziroma onemogočila v nežni mladosti, to morajo skušati nadomestiti v poznejših letih potom lastnih fizičnih in gmotnih žrtev kakor potom pomoči se strani pravih človekoljubov. Moderna država pač ne uvaža dejstva, da je v prvi in glavni vrsti ona tista, ki bi imela pripraviti vzrastlega mladeniča za bodočo težko pot življenja, pač pa od njega, ko stopi v nje podjetja, zahteva vsestranske izobrazbe in po slednji tudi odmeri kos kruha, katerega bo v njeni službi delavec užival. Boj za obstanek sili posameznika naprej, kaj čuda toraj, da ima vsak željo zagotoviti si čim večji kos kruha. Ta želja je tudi porodila misel železničarskega strokovnega tečaja. Za uresničenje takega podjetja določeni odbor si je belil marsikako uro svoje glave, kako bi se dala stvar v skromnem okvirju razmer vsaj deloma povoljno rešiti in če bi se ne našli človekoljubni možje, bi menda tudi danes še lahko reševal problem, kako se iz nič kaj ustvari.

V skrbipolnih urah se je domislil najširšim krogom dobro znanega pospeševalca ljudske izobrazbe in ravnatelja obrtno-strokovne šole v Ljubljani, gosp. *Ivan-a Šubic-a* in nadepolno odposlal deputacijo k njemu, katera je imela nalogo prositi ga za prepustitev šoli potrebnih lokalov in drugih potrebščin. Deputacija je bila najprijaznejše sprejeta in gosp. ravnatelj je takoj obljubil vso mogoče podporo, da se šola uresniči. S to obljubo je bil odpravljen velik kamen s tozadavnega pota in nada, da pridemo konečno vendar do cilja, je postala utemeljena. Ker pa gosp. ravnatelj na svojem zavodu ni imel potrebnih učnih moči na razpolago in ker se je bilo treba posebno ozirati na strokovni značaj tečaja, zato je bilo tudi to vprašanje jako kočljivo in šele izvanredna prijaznost gospodov inženirja *Terdine*, profesorja *Reisnerja* in profesorja *Juga* nas je rešila vseh skrbi. Vsi trije gospodje so nam namreč na najprijaznejši način obljubili svojo pomoč in tečaj je bil zagotovljen.

Meseca oktobra se je toraj začelo s poukom, ki je bil sledeče razdeljen: vsak pondeljek strojni nauk in mehanika je poučeval inženir *Terdina* državne železnice, vsako sredo računstvo in fizika je poučeval gosp. *Reiner* z II. drž. gimnazije in vsaki petek nemščina, ki jo je poučeval gosp. prof. *Jug* z II. drž. gimnazije. Pouk se je vršil redno od 8. do 9. ure zvečer in že to dejstvo dokazuje izvanredno požrtovalnost predavajočih kakor slušateljev, ki so po celodnevem duševnem oziroma manualnem delu napeli sile do skrajnosti. Vspah tega naporega dela pa tudi ni izostal in če kdo, potem so predavatelji lahko zadovoljni s tem vspehom, kajti njih človekoljubna požrtovalnost je izpopolnila marsikako praznoto v korist splošni ljudski izobrazbi. Seme je vse-

jano in če bo pozneje, kar s pomočjo pravih prijateljev ljudske izobrazbe upamo doseči, pognalo v klas, potem ostanejo imena *Subic*, *Terdina*, *Reiner* in *Jug* nepozabna v zgodovini avstrijskih železničarskih strokovnih šol. S pomočjo učnih vspehov teh gospodov nam bo mogoče dokazati potrebo takih zavodov, ki ne bodo koristili le železničarjem, temveč tudi železniškemu podjetju in splošnosti sploh. Kakor pri vsaki stroki, tako je tudi razvoj železniške službe odvisen od strokovne izobrazbe službo opravljajočega osebja in prej ali slej se bodo morale s tem vprašanjem baviti merodajne oblasti.

Avstrijski uradni šimel je sicer znan kot počasna žival, ker pa vemo, da tok sveta ni odvisen od njegovega teka, zato se za enkrat potrudimo lastno ustanovitev vzdržati in izpopolniti, med tem pa hočemo tudi še podrgati ob dani priliki na primer-nem mestu.

Prvi letnik železničarskega strokovnega tečaja je toraj končan z vsestransko zadovoljnostjo, upajmo, da v drugem napredujemo.

Jos. Petrič.

DOMAČE VESTI

Praznovanje 1. majnika v Trstu.

Dne 1. maja ob 10. uri dopoldne se je vršil na trgu Donadoni velik demonstracijski shod, katerega je priredilo tukajšnje socijalno-demokratsko delavstvo v svrhu proslave delavskega praznika, 1. maja.

Italijanski govorniki so bili sodrug *To-deschini*, *Val. Pittoni* in *Oliva*, slovenski govornik pa je bil sodrug *Kopač*.

Vsi govorniki so poudarjali pomen 1. majnika za mednarodni proletarijat in govorili v smislu resolucije, ki je bila bo velikem navdušenju enoglasno sprejeta

Resolucija:

Dne 1. majnika 1910. zborujoči delavci v Trstu poudarjajo ponovno svojo neomajno solidarnost z razredno zavednim, za najvišje cilje socijalizma se bojujočim delavstvom vseh narodov. Zavedni delavci na tem zboru ponavljajo, da je njihova odločna volja, bojevati se z vsemi močmi za skrajšanje dnevnega dela na osem ur, da jim bo mogoče, živeti kulturno življenje, ohraniti si telesne in duševne moči ter si pridobiti izobrazbo, katero jim odreja kapitalistična družba. Današnji zbor ponavlja, da se bo zavedno delavstvo neustrašeno bojevalo za vpeljavo splošne in enake volilne pravice v vse politične in upravne zastope, za katere še ne velja.

Socijalistično delavstvo z ogorčenjem opazuje, da ne nahaja pri merodajnih činiteljih nobene zaščite spričo draginje, ki zadnja leta nezdržema tako narašča, da je ogromna večina delavstva prisiljena, odrekati si celo primitivne potrebščine vsakdanjega življenja. Zbor pozivlja pred vsem vlado in državni zbor, da popesita take trgovinske pogodbe, ki po tavijo jez naraščajočemu oduševanju in obenem ublaže industrijsko krizo, ki povzroča nevarno brezposelnost delavstva.

Zbor pozivlja vse prizadete činitelje, da pospešijo že predolgo zavlačevano socijalno zavarovanje, ki je smatrati za nujno odplačilo na račun dolga, s katerim se je socijalistična družba zadolžila delavstvu; zbor zahteva, da se izvrši socijalno zavarovanje na nepoplačeni demokratični podlagi in da se ohrani najširša samouprava delavstva.

Zbor odločno protestira proti stalnemu nalaganju novih vojaških bremen in proti neustavni navadi, da se izdajajo milijoni in milijoni za militariistične zahteve, ne da bi bili prej dovoljeni od poklicanih ustavnih činiteljev; protestira proti pomnoževanju državnih dolgov za neproduktivne namene in proti načinu državnega gospodarstva, ki se ne briga za potrebe širokih delavnih slojev. Zbor zahteva tako preuredbo davčnega sistema, da se oproste davščin nujne življen-

ske potrebščine in da se javna bremena razdele po pravični proporciji z ozirom na bogastvo in dohodke.

Na zboru navzoči delavci izrekajo, da spoznavajo v svoji organizaciji in v svojem časopisju najprimernejše orožje za priboritev svojih pravičnih zahtev in nalagajo vsakemu zavednemu delavcu brezpogojno dolžnost, pospeševati z vsemi močmi delavske organizacije in z največjo vnemo razširjati delavsko časopisje.

Po shodu se je priredil z godbo na čelu demonstrativen obhod po mestu. Popoldne so se pa delavci zbrali na skupni veselici pri „Bergerju“, ki je trajala pozno v noč. Bil je to pravi delavski praznik.

Pomilovanja vredni so bili narodni backi, katere so peljali slovenski odvetniki, kakor kapelani šolarske pobalinčke, na Opčino. Stem separatističnim praznovanjem so pokazale te naivne duše, da nočejo nič skupnega s splošnim delavstvom. Železničarji so se po vsih slovenskih krajih pridno udeležili praznovanja delavskega praznika. Le tako naprej, ker zmaga železničarjev more biti zapopadena le v zmagi delavcev.

Narodnemu delavcu v odgovor.

Takozvani »narodni« delavci, oziroma narodni železničarji so se začeli zadnji čas ljuto zaganjati v našo organizacijo, naš list, našega strokovnega tajnika in socijalno demokracijo sploh. Ako bi človek hotel odgovarjati na vse njihove nesramnosti, konfuznosti in laži, moral bi ves svoj prosti čas izgubiti za to in naš »Železničar« bi bil za vse te odgovore premajhen. Zato se bomo z narodno-delavskimi izbruhmi pečali le, kar nam bo čas in prostor dopuščal in tudi takrat pograbimo samo za debelejšo »narodno« brezobraznost in laži. Toraj začnimo!

1. Vlopite ga! Ta klic namreč slišimo iz tirade, ki jo je napisala kaka veličina slovensko-narodnih železniških uradnikov v časopisu »českeho uradnictva železničnega« z dne 10. aprila t. l., koja tirada je bila seveda pozneje s slastjo ponatisnjena od naše neumne tržaške tetke. Tat, ki bežeč pred zasledovalci kriči po ulici; »Vlopite ga«, to je onega drugega, da bi se množica zbegala in da ne bi vedela, da je oni tisti, ki je kradel, tisti tat, pravimo, nas mutatis mutandis spominja na pisca one tirade. Ta pišec očita namreč naši organizaciji, ker je odklonila vsako skupnost z narodnimi krumirji od svoje strani, da je naša organizacija strankarska, politična, nestanovska, stavkolomska ali krumirska. Ta »narodni« železničar z zlato zvezdo dokazuje v tem samem stavku svojo velikansko naivnost in nepoučenost in bi mu bilo treba še prav veliko lekcij, da bi spoznal velikanske bedastoče, ki jih je v enem samem stavku napisal. Ker za te lekcije nimamo na tem mestu ne dovolj prostora ne časa in tudi ne volje, svetujemo mu le, da si kupi abecednik socijalizma in da ga prav marljivo prebira. Če nima ravno zakrknjenih možgan vsled narodnjaških fraz, bo razumel, da socijalistična strokovna organizacija ni mogla dati narodnim krumirjem drugega odgovora, kot ga je. Tako si bo v prihodnje »narodni« železničar z zlato zvezdo prihranil blamažo. Ko se nauči abecednik socijalizma, najde mogoče svoj izgubljeni demokratizem in pride, četudi z zlato zvezdo vendar sam osebno k naši organizaciji, če bo hotel od nas pomoči in dobrega sveta. Mi smo namreč navajeni, da vidimo tudi v zlati zvezdi le železničarja in ne bi dovolili, da bi se zlata zvezda posluževala železničarjev kot hlapcev. Narodna »Zveza« pa si je pustila dopasti, da ji je zlata zvezda naročila pridobiti nas za skupno akcijo, posebej naročila. Zlata zvezda se h koncu tolaži, da je naša organizacija v Trstu sedaj »osamljena in brez pomena, s kojo da ne računa nihče več, niti nje lastni, sicer strastni (sic!) železničarski socijalni demokratje, da je več ne marajo in da jo zapuščajo«. Slaba tolažba

je to, "oj zlata zvezda! Čemu pa toliko razburjenja narodu radi našega odgovora, če naša organizacija nič več ne pomenja?!"

2. Sedaj pa narodnjakom — „gmajnarjem“ tudi privoščimo par besed, da nam ne bodo očitali, da protežiramo zlato narodno zvezdo. Povabili so nas oni, narodni krumirji, za »sodelovanje«. Odgovorili smo jim kakor so zaslužili. V svoji narodni poštenosti so zamolčali vse naše razloge, iz kojih smo odbili njihovo »prijazno« povabilo. Še-le, ko smo to nepoštenost ožigosali, so se čutili primorani, priobčiti cel naš odgovor, zvijač joč se na vse možne načine, kakor n. pr. da so nam hoteli še eno dobroto storiti s tem, da niso celega odgovora priobčili. Mi smo se sladko nasmejali, ko se nam je jezuit pokazal namesto kakor po navadi v črni halji, za izpremembo odet z lepo navdušeno trobojnico. Jezuit je toraj priobčil cel naš odgovor, postal je po sili pošten, le kakor pravi nemec: »Er hat aus der Not eine Tugend gemacht«. Na ta odgovor je trobojničar prilepil dolg — grozovito dolg rep. Kakor pri Halleyevem kometu se vleče ta rep skozi predale narodnjaškega glasila in je po svojem značaju tudi zelo podoben onemu kometu; on je namreč ravnotako megleno mehak in konfuzen, da pojde kakor komet mimo nas brez vse škode za naše zdravje in če ne bi živeli ravno v času, ko se človeštvo tudi za take repove zanima, se mi nebi z njim niti v najmanjšem pečali. O tem pa kaj več v prihodnji številki.

3. Magari s hudičem, pravi »narodni« delavec z dne 22. aprila t. l. se bo združil proti nam socijalnim demokratom. To je bila po dolgem času odkritosrčna beseda iz narodnjaškega tabora in mi jo lojalno kvitiramo kot dokumentarno narodnjaško priznanje. Mi to že zdavnaj vemo, da se »narodni-delavci po celem svetu pajdašijo z vsemi hudiči proti socijalno-demokratskemu delavstvu, celo s kapitalisti in svojimi narodnimi nasprotniki. Ono priznanje »Narodnega delavca« za nas toraj ni nič novega, želimo le, da bi si ga zapomnilo vse ono delavstvo, ki še ni izpregledalo.

4. Slepārili so narodnjaki pri volitvah v železničarsko zavarovalnico v Trstu. Sedaj hočejo narodnjaki svoje sleparstvo nam naprtiti, ne da bi seveda mogli kaj dokazati. Zato le z dokazi na dan, s pristnimi, praviimi dokazi.

Narodnjaško, nam nasprotno agitacijo mi še ne proglašamo za sleparstvo, agitacijo, pošteno agitacijo smatramo v vseh slučajih dovoljeno. Slepārstvo pa imenujemo narodnjaško agitacijo, ki je v našem slučaju *hradla* naše letake, ki je pod *socijalno-demokratsko firmo* priporočala svoje narodnjaške kandidate. Vidi se, da naša firma ni tako slaba, če se je narodnjaštvo poslužuje pri železničarjih. Na vsak način pa ostane pribito, da so se narodnjaki morali razun drugih lumparij posluževati tudi tega tatinškega manevra, da so dosegli nekoliko navideznega uspeha pri volitvah.

Se še vidimo.

Železniška nezgoda v Brežicah.

Ni še dolgo tega, kar smo pisali o razmerah na hrvaški progi in že takrat smo opozorili na nevarnost, ki izvira iz napačne varčnosti. Odpravljani so progni čuvaji in namesto teh uvedeni progni obhodniki, ki so pa s službo tako preobloženi, da ni čudno če se pripeti nezgoda. Napačna varčnost južno-železniške uprave je kriva, da so trije mladi ljudje naenkrat prišli ob življenje.

Dne 9. t. m. je bil semenj v Brežicah in da gre tak dan mnogo ljudi v mesto, je umevno. Ne daleč od postaje vodi velika cesta čez progo. Po tej cesti je pripeljal iz Bizeljskega voz s štirimi osebami, ravno ko se je bližal vlak št. 501. ki prihaja v Brežice ob 9. uri predpoldne. Pri tamošnji čuvajnici službujoča žena je prišla trenutek prepozno, da bi zaprla zatvornice. Voz je prišel na progo in brzovlak ga je pograbil s tako silo, da je kočijaža vrgel 20 metrov

daleč strani, ostale tri pa je popolnoma razmesaril. Kočijaž je ostal živ le vsled tega ker je padel v vodo. Tudi konjem se ni nič zgodilo. Izmed ponesrečencev je bil eden še-le teden dni poročen in se je peljal se svojo soprogo in njenim bratom v Brežice na semenj. Grozen prizor se je nudil očem po nezgodi. Na progi so ležali tu kosi trupel, tam posamezni udje in zopet nekaj naprej možgani.

Sedaj bo seveda delavčeva žena, ki je opravljala službo, posajena na zatožno klop; pravi krivci pa bodo zopet odšli zasluženi kazni. Brezvestnost južno-železniške uprave in ne v najzadnji vrsti sekcijskega načelnika Šterna je zakrivila to nezgodo, ker na tako važno mesto spada možki, ki pa tudi ne sme biti preveč preobložen za delom. Kako pa naj žena opravlja težavno službo, ko vendar mora ob enem skrbeti z družino. Seveda si uprava s tem prihrani nekaj kronc, da jih vrže v žrelo nenasitnim akcionarjem, ker ženska delavna moč je mnogo cenejša od moške. Torej ne delavčeva žena, temveč železniška uprava s svojim zistemom je kriva nesreče. A kaj se briga kapitalizem za to; da se le polni nenasitno žrelo oduševskih kapitalistov, pa je vse dobro in če stane še toliko človeških žrtev.

Inozemstvo.

Izjemni zakon najhujše vrste je v Romuniji stopil veljavo. Svoj čas naznanjen izjemni zakon se je sprejel. Zakon deli vse uradnike, nastavljenice in delavce v dva razreda: take, ki služijo javnim oblastim ali pa podjetjem v javno oskrbovalno svrhu in v take, ki so zaposleni v zasebnih podjetjih. Prvi se smejo združevati v strokovnih društvih le z dovoljenjem pristojnega ministerstva in ne smejo stavkati, sicer izgubijo vse pravice do podpor in raznih drugih ugodnosti. Za druge pa velja stavkovna pravica; vendar pa ne smejo z grožnjo ali pa s silo od dela odvrnati »delavoljnih«. Članek 2. pravi namreč: »Prostost dela je vsakomur zajamčena«. Nobena stavka se ne sme podpirati od strani oseb, ki niso zaposlene v podjetju, v katerem se stavka. Tem osebam se grozi s kaznijo do dveh let ječe. Vsa javna in občinska podjetja morajo tekom dveh let uvesti zavarovalne blagajne za starost in proti nezgodam, in to za vse nastavljenice in delavce.

Mednarodna združitev podjetnikov.

Od nemške zveze delodajalcev stavbinške obrti sestavljena komisija za sklenitev kartelnih pogodb s sosednjimi deželami je imela dne 23. marca v *Draždanah* sejo, pri kateri so bili navzoči zastopniki iz *Švedske*, *Norveške* in *Danske*. Pri tej seji se je skovala kartelna pogodba, s katero se obvežejo zveze delodajalcev v sosednjih štirih deželah *k medsebojni izdatni pomoči pri stavkah in izprtjih*. Posebno se je pa določilo, da se ne sme v delo sprejeti stavkujočih in izprtih delavcev. S *Švico* že obstoji kartelna pogodba. Pogodbe z *Nizozemsko* in *Belgijo* se pripravljajo. Na to stremljenje delavstvo ne more drugače odgovoriti, nego da *združi vse proletarske moči v trdni organizaciji*.

Letni občni zbor podružnice „Spodnja Šiška“.

Dne 3. t. m. smo imeli v Spodnji Šiški redni občni zbor podružnice »Spodnja Šiška« sploš. pravov. in strokov. društva za Avstrijo. Udeležba je bila izvanredno dobra, kar pa ne znači, da so sodrugi v Spodnji Šiški končno vendar spoznali potrebo dobre organizacije, temveč je bila ta udeležba le posledica neumljive agitacije, ki so jo razvili posebno delavci tukajšnje kurilnice. Ne-poučen človek, ki se je udeležil tega zbora, je lahko takoj pri svojem vstopu opazil da nekaj visi v zraku.

Sodrugi Udovč je ob 8. uri 30. min. pozdravil navzoče ter naznanil sledeči dnevni red in sicer:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročila predsedstva (predsednika in blagajnika); 3. Podelitev absolutorija; 4. Volitev novega odbora; 5. Predavanje in 7. Raznoterosti.

K prvi točki je prečital zapisnikar so-dr. Rudolf zapisnik zadnjega občnega zbora, kateri je bil tudi sprejet.

Pri drugi točki je podal so-dr. Udovč poročilo predsedstva iz katerega je razvidno, da je imela podružnica v poslovni dobi 18 odborovih sej, 3 shode po § 2 z. z. in 7 javnih shodov; prejela in odposlala je 246 pisem in drugih korespondenc, sodelovala je pri sejah odnosno posvetovanjih delavskega odbora in v dveh slučajih nezgode. Podružnica je tudi sporazumno s podružnico »Ljubljana« vpeljala železničarski strokovni tečaj, ki je pričel s 1. oktobrom 1909 in bil zaključen koncem aprila 1910. Ker je pa bil ta tečaj mogoč le s podporo zunanjih moči in so si za njega razvoj pridobili največ zaslug gosp. ravnatelj obrtne šole Ivan Šubič, profesorja gg. Jug in Reiser ter inženir drž. žel. gosp. Terdina, zato predlaga so-dr. Udovč, da se tem gospodom izreče zahvala občnega zbora. Predlog je bil brez debate in z velikim navdušenjem enoglasno sprejet.

Konečno se je še zahvalil za dosedanje zaupanje in složno sodelovanje ter izjavil, da z ozirom na drugostransko preobilo delo ne more več prevzeti predsedniškega mesta za prihodnjo poslovno dobo.

Mesto odsotnega blagajnika, je podal nato so-dr. Klemenčič jako obširno in temeljito blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da se je odbor trudil ugoditi vsestranskim zahtevam organizacije. Iz poročila posnemamo sledeče številke:

Članov je ostalo koncem poslovne dobe 493. V poslovni dobi jih je pristopilo 158, izstopilo pa 128.

Dohodkov je bilo	6814 K 35 vjn.
izdatkov pa	6697 » 44 »

tako da preostane 116 K 91 vjn.

poleg tega je še vloženih pri konsumnem društvu za Ljubljano in okolico 301 K 45 v in pri del. tisk. družbi v Ljubljani 50 K. Skupno premoženje znaša torej 468 K 36 v kar jasno kaže, da se je z razpolagljivimi sred-tvi dobro gospodarilo.

Knjižničar so-dr. Kocijančič je poročal o stanju knjižnice v svoji knjižnici 403 knjig. Od teh je 301 nemških in 102 slovenskih. Nadalje je bila podružnica naročena na sledeče časnike in revije: »Rdeči prapor«, »Naši zapiski«, »Eisenbahner«, »Železničar«, »Der Kampf« in »Bildungsarbeit«. Knjižnice so se člani jako pridno posluževali, in kaže se potreba, da jo bode treba izpopolniti, če hoče odgovarjati izobraževalnemu namenu organizacije. V imenu revizije je predlagal nato so-dr. Gale absolutorij vsemu odboru, ker so se revizorji v vsem poslovanju prepričali, da je bilo v najlepšem redu.

Tako poročilo, kakor predlog sodruga Galeta, so bili enoglasno sprejeti.

Sodrugi Klemenčič je prečital nato od so-dr. Petriča, ki je bil službeno zadržan, doposlano pismo, v katerem stavi svoje predloge. Prvi predlog, da se premeni dnevni red v toliko, da pride pred točko »volitev« predavanje, se je enoglasno sprejelo in dobil je k predavanju besedo so-drugi Kopač iz Trsta.

Sodrugi Kopač se je najprvo dotaknil zgodovine razvoja delavskih organizacij na sploh in posebej še železničarske organizacije ter prišel do zaključka, da je glavni vzrok žalotnega gospodarskega položaja le razdvo-jeno delavstvo samo. (Živahno pritrjevanje). Obrazložil je nadalje škodljivo početje žoltih organizacij in na podlagi primerov dokazoval, da so vse te organizacije v službi kapitalizma proti kateremu se le navidezno boré. Najnovejši pojav na tem polju, ki je tudi pri nas našel somišljenikov, je novoustanovljena organizacija železniških profesijonistov, ki se jo porodila in ima tudi svoj sedež v Lincu. Tudi ta nepridiprav ni

prav nič drugega, kakor n. pr. naša N. D. O. ali pa Z. J. Ž., katerih glavna naloga je vzgajati krumirstvo in stavkokaztvo ter svojim lastnim bratom metati polena pod noge. Mnenje, ki prevladuje v vrstah ljubljanskih kurilniških profesijonistov, da je to društvo kaj drugega, je popolnoma napačno, in bodočnost bo pokazala, da so naše trditve utemeljene. Pa bodisi kakorkoli, že dejstvo, da se z podpiranjem tega društva cepi skupne sile, nam mora zadostovati, da nastopamo z vso brezobzirnostjo proti njemu. Kdor je tam član, ne more biti član tudi pri nas, ker bi bilo to nenaravno in v popolnem nasprotju z vsako logiko. Konečno priporoča se, da se sprejme predlogi sodr. Petriča, ki so naperjeni proti takemu skupnosti škodljivemu delovanju.

Burno odobravanje je sledilo poldrugouro trajajočim izvajanjem sodr. Kopača in videlo se je iz obrazov, da so bila ta izvajanja nujno potrebna. Obenem pa zapuščajo tudi to dobro posledico, da se je vsakomur onemogočil izgovor, da ni bil zadostno poučen o ciljih in smotrih društva železniških profesijonistov.

Kd bi se je oglasil sodr. Novak, ki je tolmačil pojme novega društva po svoje in dejal da ostane slej ko prej član skupne organizacije. Iz nejasnih njegovih izvajanj je bilo posneti, da stremi po nekem cilju, katerega končni efekt se mu pa zgublja v neprozorni megli. Zato tudi ni mogel ogreti posl. šalca v za baje »dobro« misel in sodr. Kopač, Klemenčič in Svetlin so skušali mu še enkrat pojasniti pravo stališče organizacije napram vsem žoltim organizacijam, toraj tudi napram društvu železniških profesijonistov. Če so besede padle na rodovitna tla, se bode pokazalo v najbližji bodočnosti. Eno je pa že danes gotovo in sicer, da bodo v nasprotnem slučaju neugodne posledice škodljivega razkola najprej čutili železniški profesijonisti sami.

Sodrug Udovč je nato prečital še enkrat predloge sodr. Petriča, ki se glase:

1. Predlagam, da se pozove vse člane organizacije, če so že včlanjeni tudi pri katerikoli nasprotni organizaciji, toraj tudi pri »društvu železniških profesijonistov«, da takoj iz iste izstopijo in to najkasneje tekomega meseca naznanijo bodočemu odboru.

Nadalje predlagam, da občni zbor nalaga bodočemu vodstvu dolžnost, da vsakega člana, o katerem bi se brezdvomno zvedelo, da je član take nasprotniške organizacije, takoj naznanil osrednjemu vodstvu in predlaga njegovo izključitev iz organizacije. V dvomljivih slučajih ima odbor pravico pozvati dotičnika na odgovor, če je treba sklicati razsodišče in v danem slučaju postopati tako, kakor se glasi prvi del tega predloga.

Konečno predlagam še, da se v slučaju izključitve kakega člana, obvesti o tem tudi društvo »Vzajemnosti«.

Predlog je bil z veliko večino (proti šestimi glasovi) sprejet, kar seveda ni ugaljalo propagatorjem novega društva, iz česar so pa vendar lahko posneli, da velika večina zborovalcev obsoja njih početje.

Nato je dal sodr. Udovč še sledečo po sodr. Petriču predloženo resolucijo na glasovanje.

RESOLUCIJA:

Z ozirom na dejstvo, da se boj med proletarijatom in kapitalizmom od dne do dne bolj postruje, kar je dokaz, da se brzih korakov bližamo kulminacijski točki; z ozirom na dejstvo, da postaja boj vsaki dan težavnejši, ker se nasprotnik skriva v najraznovrstnejše maske in se potom teh hlina delavstvu tako, da je slednjemu jako težavno, dostikrat do cela nemogoče spoznati volka skrivajočega se v ovčjem oblačilu; z nadaljnim ozirom nato, da se vse meščanske stranke, tako pod krinko, — brez barve — ali narodnosti kakor konfesije, vsiljujejo delavstvu in ga odvrtačajo od njegove prave poti ter s tem otežkočujejo boj za gospodarsko osamosvojitve delavstva; izjavlja dne 3. maja zborujoči občni zbor podružnice »Spodnja šiška« splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo, da pozdravlja predlog osrednjega odbora, potom

katerega naj se uvede v organizaciji smrtna odpravnina. Ta predlog pozdravlja občni zbor edino le zaradi tega, ker ga smatra onim pomožnim sredstvom, potom katerega bo mogoče omejiti v organizaciji vsako gibanje, ki bo hotelo onemogočiti pozitivno delo. Občni zbor je prepričan, da bo s stalnostjo članov olajšano tudi izobraževalno delo, ki je predpogoj dobre in za vsak slučaj pripravljene organizacije. Odboru nalaga občni zbor kot najsvetejšo nalogo gledati na to, da se člani vsastransko izobražujejo in pojmiyo bistvo delavske organizacije in razrednega boja. V to svrhu naj odbor v nobenem oziru ne šteti s sredstvi, v kolikor to razmere dopuščajo. V dosego tega cilja ima odbor dolžnost biti v vednem stiku s tržaškim tajništvom naše organizacije, katero naprositi, da v sporazumljenju z osrednjim vodstvom omogoči in pospešuje prirejanje poučnih predavanj v svrhu temeljite izobrazbe članov, in to z ozirom na pomanjkanje domačih moči, tudi z uporabo tujih gostov.

Konečno apelira občni zbor na vse zavedne člane organizacije, da se podajo z vso vstrajnostjo na potrebno delo pri posameznih, katere je treba posebno poučiti o novih določbah glede vstopa po novem letu 1911, po katerih je vstop po 45. letu starosti nemogoč.

Resolucija je bila enoglasno sprejeta. V odbor so bili voljeni sledeči sodrugi:

Predsednik: sodrug Josip Petrič; podpredsednik: sodrug Ivan Klemenčič; blagajnik: sodrug Jakob Kovač; podblagajnik: sodrug Anton Bizjak; zapisnikar: sodrug Josip Muhar; zapisn. nam. sodrug Anton Kos; I. knjižničar: sodrug Anton Kocijančič; II. knjižničar: sodrug Lorenc Sitar; III. knjižničar: Fran Terpine; revizorja: sodr. Josip Udovč, Ivan Galč; odborniki: sodrugi Ferdinand Vovko, Josip Pavlin, Matija Burgar, Ivan Velkavrh.

Pri točki »Raznoterosti« je bilo stavljenih in sprejetih več dobrih predlogov, ki bodo gotovo le ugodno vplivali na razvoj organizacije. Tudi je sodr. Kopač s obrazložitvijo še nekatere nejasnosti, na kar je ob 11 uri zvečer zaključil predsednik sodr. Udovč lepo uspeli shod.

Jos. M u h a r,
zapisnikar.

Redni občni zbor podružnice »Ljubljana« je bil dne 4. t. m. v društvenem lokalnu. Obisk bi bil lahko boljši, če bi člani uvaževali važnost občnega zbora za nadaljni razvoj organizacije. Mesto službeno zadržanega predsednika sodr. Geca je otvoril shod podpredsednik sodr. Kopitar in naznanil sledeči dnevni red: 1. poročila predsedstva, 2. podelitev absolutorija, 3. volitev novega odbora, 4. predavanje in 5. raznoterosti.

Najprvo je dal sodr. Kopitar splošno poročilo o poslovanju podružnice v tekoči poslovni dobi. Podružnica je po tem poročilu priredila 6 javnih shodov, 28 shodov po § 2. z. z. in 16 odborovih sej. Poleg tega je še sodelovala pri akcijah delavskega odbora in personalne komisije ter poskrbela za te korporacije potreben materijal. Priredila je tudi skupno s podružnico »Spodnja šiška« železničarski strokovni tečaj, katerega je posečalo 26 članov organizacije in sicer izključno iz delavnice. Vspeli tega tečaja so bili jako lepi in nadejati se je, da se v prihodnjem letu obnove in razširijo. Gospod raynatelj Šubic, ki ima tudi veliko zaslugo, da se je tak tečaj sploh omogočil, ker je dal potrebne lokale in druge potrebščine na razpolago, je tudi obljubil, da bode tudi v bodoče podpiral taka podjetja. Iskrena mu hvala. Ravno tako ne smemo pozabiti izvanredne požrtvovalnosti gospodov inženirja Terdine, prof. Reiner-ja in prof. Juga, ki so z vso vnemo poučevali v tečaju, ter s tem pripomogli v izpopolnjenje potrebne strokovne izobrazbe. Tudi njim bodi izrečena najsrečnejša hvala.

Iz poročil blagajnika, knjižničarja in revizorjev je bilo posneti, da je tudi v pretekli dobi podružnica prav lepo napredovala in se razvijala, tako da so nade upravičene, da v doglednem času ne bo sploh nobenega juž. železničarja več, ki bi ne bil član organizacije. Stavljeni predlog, da se izreče odboru vsa zahvala in se mu podeli odvezo je bil živahno pozdravljen in enoglasno sprejet.

Prešlo se je potem k volitvi novega odbora in so bili sledeči sodrugi izvoljeni in sicer: predsednik Rudolf Galč, nam. Fran

Kopitar in Josip Grosek, zapisnikarica: Pavla Bolha in Robert Sigl, blagajničarji Ernst Pohl, Ivan Konoblj, Karol Čop, Albin Jerin, Matija Trebše, Avgust Forstner, Ivan Hirsch, knjižničar: Valentin Jančigoj, Fran Pavlič, pregledniki: Josip Kregar, Alojzij Bregar, odborniki: Ignacij Gašparič, Alojzij Kovič, Henrik Paulič, Josip Kasch in Gašper Stermšek.

K četrti točki je povzel besedo sodrug Kopač, ki je v poljudnem govoru orisal bodoče naloge organizacije, kažoč na velikansko delo ki nas še čaka. Spominjal se je obljub danih leta 1907 in obnovljenih leta 1909, ki pa še danes čakajo rešitve. Rešene, je dejal, tudi ne bodo prej ali vsaj ne tako, kakor to vi želite, dokler ne zadobi organizacija tiste moči, ki ji je potrebna, če naj uspešno nastopa. Vsi poslušalci so čutili, da jim govori sodr. Kopač iz srca, le žal, da tistih ni bilo, ki so vsled svoje brezbriznosti glavni vzrok žalostnih razmer, v katerih vsi tičimo. Dal je še nekaj nasvetov za bližnjo bodočnost ter pozival sodruge na skupno delo. Glasno pritrdjevanje je sledilo njegovim izvajanjem, in če store vsi sodrugi svojo dolžnost, ter pouče zaspance o bistvenem položaju, potem lepe besede niso bile izgubljene. Pri točki »raznoterosti«, se je rešilo še nekaj organizatoričnih vprašanj, na kar je predsednik sodr. Kopitar ob 1/2 11. uri zvečer zaključil shod. Še dolgo so ostali sodrugi zbrani ter pretresavali važna gospodarska vprašanja, kar dokazuje, da se pojm organizacije širi in da člani vedo ceniti moč, katero sami tvorijo in predstavljajo.

Pavla Bolha,
zapisnikarica.

Krajevnim skupinam in vplačevalnicam na znanje!

Neprodane izvode brošure »Moderni politični razvoj, — Moderni gospodarski razvoj, in Cilji socializma« naj si vsaka skupina, oziroma vplačevalnica obdrži v svrhu prodaje. Dotični znesek za doposlane brošure je obračunati najkasneje do 1. junija t. l.

Za nerazprodane izvode naj založi in vposlje dotični znesek skupina iz svoje blagajne, da moremo pokriti vse stroške za tiskanje inrazpošiljatev.

Osmi mednarodni socialistični zbor.

Mednarodni socialistični sekretarijat sklicuje na dni 28. avgusta do 3. septembra t. l. v Kodanj (Kopenhagen, Dansko) osmi mednarodni socialistični zbor. Na ta zbor imajo pristop:

- vse one skupine, ki soglašajo s temeljnimi načeli socializma: s socializacijo produktivnih in izmenjevalnih sredstev, z mednarodnim združevanjem in akcijo delavskega razreda, s pridobivanjem politične moči po razredno zavednem, politično organiziranim proletarijatu;
- vse strokovne organizacije, ki stoje na stališču razrednega boja in priznavajo potrebo politične t. j. zakonodajalne in parlamentarne akcije, ki pa niso direktno prizadete v političnem boju.

Dnevni red je za bodoči zbor določen sledeči:

- Razmerje združnih organizacij k politični stranki;
- Vprašanje delavske brezposelnosti;
- Razsodišče in razoroževanje;
- Mednarodne posledice delavske zakonodaje;
- Organizacija mednarodnega protesta proti smrtne kazni;
- Kako izvajati praktično in najhitrejšo sklep mednarodnega zbora;
- Organizacija mednarodne solidarnosti.

Železničarji! Zahtevajte povsod Vaš strokovni list „Železničar“.

Vršijo se sledeči shodi

Dne 19. t. m. ob 9. uri zvečer se vrši v delavskem domu v Trstu razgovor skladniških mojstrov in nadzornikov tržaške postaje južne železnice skupno z odborom in zaupniki krajevne skupnine Trst I.

Dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v delavskem domu v Trstu društven shod krajevne skupnine Trst I.

Na Pragerskem, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer.

V Ormožu, dne 26. t. m. ob 11. uri predpoldne.

V Poljčanah, dne 26. t. m. ob 7. uri zv.

V Ptuj, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer.

V Celju, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer.

V Brežicah, dne 29. t. m. ob 11. uri predpoldne.

V Zidanem mostu, dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer.

Zadružno gibanje.

Delavska politična organizacija na Goriškem je ustanovila „Delavsko hranilnico in posojilnico, registrirano z omejenim jamstvom v Gorici“. Zavod ima namen gospodarsko organizirati delavstvo in ga podpirati v stremljenju po samopomoči. Med tem ko so velike banke in druge podobne naprave namenjene le istemu, ki že kaj ima, je delavska hranilnica in posojilnica namenjena v prvi vrsti delavstvu, ker marsikateremu delavcu ne bo pretežko, od svojega zaslužka vložiti vsaj 50 vinarjev na teden.

Hranilnica in posojilnica je urejena tako, da lahko vplačuje delavec, kjerkoli je nastanjen potom poštnih hranilnih čekov; le v Gorici zaposleni bodo vplačevali vsako nedeljo neposredno pri zadružni blagajni, ki se za sedaj nahaja v ulici Teatro št. 20, I. nadstr.

Vloge se obrestujejo s 4%. Na ta način nabere delavec, če vloga le po 50 vinarjev na teden, v petih letih 145 kron.

Delavci, ki so brez vsakršnega premoženja, dobe posojila, katera bodo vračali na enak način, kakor se vplačujejo deleži, t. j. po 50 vinarjev na teden z malim prirastkom tedenskih obresti.

Člani, ki vplačujejo po pošti, dobijo čekovno knjižico s 26. listi za pol leta, ali pa z 52. listi za celo leto; oni pa, ki vplačujejo neposredno pri blagajni, dobijo hranilno knjižico.

Delavstvu toplo priporočamo, da se poslužuje lastnega zavoda.

Društvena naznanila.

Člane podružnice „Ljubljana“ tem potom obveščamo, da je odslej nabavljati vse podružnico zadevajoče dopise na naslov: Rudolf Galé Ljubljana, Resljeva cesta št. 22, vse denarne pošiljatve pa na naslov: Ernst Pohl Ljubljana, Resljeva cesta št. 22. Društvena knjižnica je društvenim članom zopet na razpolago in bi bilo želeto, da se je prav pridno poslužujejo.

V društvenem lokalu, ki je na Resljevi cesti št. 22, so tudi vsi delavski časopisi na razpolago, in je pisarna odprta vsaki dan od 9. ure zjutraj pa do 7. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure dopolno.

Nadalje naznanjamo, da se v kratkem vpeljejo diskusijski večeri in upamo, da jih bodo člani in njih žene marljivo posečali.

Za društveno vodstvo:

Rudolf Galé m. p.
predsednik.

Ernst Pohl m. p. Pavla Bolha m. p.
blagajnik. zapisnikarica.

Vsi, podružnice »Spodnja Šiška« se tika-joči dopisi so odslej dopošiljati na naslov: Josip Petrič Ljubljana, Resljeva cesta št. 22, denarne pošiljatve pa na naslov: Jakob Kovač, Spodnja Šiška št. 221. Imena pomožnih blagajnikov se bodo objavila v eni prihodnjih števil, in prosimo člane v njihovem lastnem interesu, da vršijo svoje dolžnosti napram društvu točno. Pojasnila v pravnih ozirih vsaki dan v društveni pisarni na Resljevi cesti št. 22. Ravno tam je tudi, do meseca avgusta t. l. društvena knjižnica, članom na razpolago. Vse, po podružnici prirejene priredbe se bodo odslej objavljale v »Železničarju« in v »Eisenbahnerju« na kar cenjene člane posebno opozarjamo.

Na delo toraj z združenimi močmi!

Za odbor:

predsednik:

Josip Petrič m. p.

Pa kaj se to pravi,
Če trebuh boli?

Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodeca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost „ „ 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

VSİ SLOVENCİ V SLOVENSKO TRGOVINO!

V. DOBAUSCHER

Trst, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente)

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške. Kupujem v veliki množini od prvih tovarn, prodajam mnogo in imam male stroške ter mi je tako omogočeno prodajati po

neverjetno nizkih cenah

Za novo sezono, velikanski prejemi blaga, 5000 oblek za moške in dečke od K 14— do 60— Izven tega bogata izbira kostumov, površnikov, jopičev, telovnikov, hlač, srajc, jopič, spodnjih hlač, nogavic, ovratnikov, manšetov, halj, montur (terlis) in vsih drugih predmetov za moške. — Specijaliteta lastnega izdelka za delavce; srajce z kormonskega oxforda ter močne hlače in spodnje hlače. — Zgotovljajo se obleke za moške po meri.

Lasna krojačnica — Vse po nizkih cenah

Govori se slovensko

Priporočam se najtopleje za Vašo blagohotno podporo.

Fran Uršič

krojaški mojster

Spodnja Šiška ————— Kolođvarska cesta št. 111

se priporoča gospodom železničarjem v napravo uniform in civilnih oblek po najnižjih cenah. Solidna postrežba.

==== Priporoča se ====

restavracija „pri Levu“

na Marije Terezije cesti št. 16.

==== v Ljubljani ====

Točijo se pristna domača dolensjska, štajerska in goriška vina in puntigamsko marčno vino

Dobra kuhinja, —————
zmerne cene

Na razpolago je tudi kegljišče.

Cenjenim društvam priporočam salon za shoče, veselice itd.

Ivan Kalan,
restavrater.

Železničarjem, ki prihajajo v Po-
stojni, stojno se priporoča

gostilna

ANDREJA BURGERJA

v Postojni št. 10.

Dobi se tam izvrstno vino, ka-
kor tudi mrzle in tople jedi

Nahaja se v tej gostilni tudi lo-
kal železničarske organizacije.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

==== Napiitina je odpravljena. ====

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
in časnikov v vseh jezikih.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah
kavarnah in brivnicah stran-
kine liste kakor: „Železničar“ in
„Rdeči Prapor“.